

▶ 18 Junio, 2015

Obres del pintor a l'Espai Romà Vallès, a Terrassa, inaugurat fa dues setmanes. / JOAN BARBOSA

ART

De Sabadell a Terrassa

Josep Casamartina i Parassols

De mitjan anys cinquanta fins als primers seixanta, la ciutat de Sabadell va passar una bona temporada quant a modernitat, sobretot en el camp de les arts plàstiques. El 1950 els pintors sabadellencs Andreu Castellà i David Graells van crear el Saló d'Art Actual a l'Acadèmia de Belles Arts, una iniciativa que seria un punt d'inflexió en la recuperació cultural de la postguerra. Sis anys després, els dos artistes van crear la revista *Riutort*, que, en certa manera, va ser l'òrgan de l'eclosió d'aquest temps de bonança, amb connexions a la resta de l'Estat espanyol. Paral·lelament, Joan Vilacasas, també sabadellenc, instal·lat a París, abraçaria l'abstracció i es convertiria en un dels referents de l'informalisme català, després d'Antoni Tàpies, i junt amb Romà Vallès, Joan Josep Tharrats i Modest Cuixart, cal aclarir que Josep Guinovart, Albert Ràfols Casamada i Joan Hernández Pijuan tardarien encara un temps a fer el pas cap a la pintura no figurativa. L'any 1960, apareixia en escena, també a Sabadell, el grup Gallot, que va ser una important manifestació de l'*action painting* al país, i potser l'acord final del *crecendo* de renovació iniciat deu anys abans.

Un altre fet que no sempre s'ha tingut en compte és que el 1952 Romà Vallès va obtenir la plaça de professor de dibuix a l'Institut Laboral Ferran Casablanca de la ciutat vallesana, una feina que desplegaria amb gran encert —va arribar a ser el director de l'escola— i que li duraria fins a l'any 1979. Un viatge a París, efectuat per Vallès el 1954, li feia abraçar, també, l'abstracció i, tant des de Sabadell com des de Barcelona, passaria a ser un altre dels pilars de la pintura informal catalana. Des de les seves classes a l'Institut, al barri de la Concòrdia, Vallès posava un èmfasi especial en la creativitat dels infants i en va es-

devenir un teòric. Allà va editar la revista *Rana*, impresa en serigrafia amb els seus alumnes, que encara avui sorprèn pel seu interessant impacte visual. El pintor pedagog va esdevenir membre destacat de la International Society for Education through Art (INSEA), i va organitzar diverses exposicions que posaven en valor el dibuix infantil, primer a l'Acadèmia de Belles Arts sabadellenca i després a la Capella de l'Antic Hospital de la Santa Creu, a Barcelona. En el camp de la docència, Vallès, ja als anys seixanta i a la capital catalana, entrava de professor de dibuix a l'Escola Massana i, després, a l'Escola Superior d'Arquitectura.

El record de Romà Vallès a Sabadell ha quedat en molts dels qui van rebre el seu mestratge,

Romà Vallès va donar el seu fons al Centre Cultural de l'Antiga Fundació Caixa Terrassa

No és una pintura simbòlica, ni narrativa, sinó essencialment contemplativa

però des d'un punt de vista institucional s'ha oblidat del tot. De fet, el Museu d'Art de la ciutat fa anys que va perdre la memòria i només es desperta quan rep alguna estirada d'orelles des de fora, per tornar-se a aixoplugar, de pressa, en el no fer res abúlic del dia a dia. No deixa de ser sorprenent que Vallès es vindiqui des de Terrassa, la ciutat veïna i rival des de fa segles i en la qual l'artista mai va tenir presència, tret de l'any passat, quan el Centre Cultural de l'Antiga Fundació Caixa Terrassa li va muntar una retrospectiva. Va quedar tan satisfet de la iniciativa que va decidir donar

tot el seu fons a l'entitat a canvi que es dedicés un espai permanent d'exposició a la seva obra i, des d'allà, se'n fes difusió. Fa un parell de setmanes que es va inaugurar l'Espai Romà Vallès a Terrassa, però el pintor ja no va poder assistir a la inauguració perquè patia un càncer i va morir dilluns passat. El seu anhel, però, s'havia acomplert. *De l'abstracció a la imatge* —amb Joan Gil de comissari i autor d'un bon estudi al catàleg— és l'inici d'una revisió exhaustiva que es proposa fer l'Antiga Fundació Caixa Terrassa i que vol abastar tota la trajectòria de l'artista. La primera tanda és, sens dubte, la millor, les anomenades *Cosmogonies*, per al fervent admirador Juan Eduardo Cirlot. El punt culminant, en aquest cas, coincideix amb el de l'arrencada: els quadres pintats entre 1956 i 1963, que van valer al seu autor el reconeixement immediat a l'època i a escala internacional. De tècnica impecable i peculiar, Vallès parlava de Turner i també d'El Greco com a font d'inspiració. No es tracta en cap moment d'una pintura simbòlica, ni narrativa, sinó que és essencialment contemplativa i ni tan sols reproduceix bé, cal mirar-la al natural per captar-ne l'esplendor. Són unes teles, sovint monocromes o amb gammes molt sòbries, en les quals, sobre un fons vibrant i lleugerament texturat, plana el gest, ràpid i decidit, d'una sola tirada, com l'esclat primigeni de l'univers que li dona el nom. Però arribat al cim, quan l'impetuós artista va voler conferir més significats en la seva producció posterior, es va començar a esvaïr la subtil potència assolida.

ROMÀ VALLÈS

De l'abstracció a la imatge
Deu anys de trajectòria
Fundació Antiga Caixa Terrassa
Rambla d'Egara, 340
Fins al 24 de juliol